

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 346/09-50

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. apríla 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť W. F. K., W., U., zastúpeného advokátom JUDr. M. Š., CSc., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžo 129/2008 a jeho rozsudkom zo 17. marca 2009 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo W. F. K. na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. marca 2009 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžo 129/2008 p o r u š e n é b o l o .

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. marca 2009 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžo 129/2008 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d' alšie konanie.

3. Základné právo W. F. K. na prerokovanie veci v jeho prítomnosti zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. marca 2009 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžo 129/2008 p o r u š e n é n e b o l o .

4. W. F. K. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 245,70 € (slovom dvestoštyridsaťpäť eur a sedemdesiat centov), ktoré j e Najvyšší súd Slovenskej republiky p o v i n n ý vyplatiť na účet advokátovi JUDr. M. Š., CSc., Advokátska kancelária, B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 346/09-15 z 11. novembra 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť W. F. K., W., U. (ďalej len „sťažovateľ“), v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžo 129/2008 a jeho rozsudkom zo 17. marca 2009. Vo zvyšnej časti ústavný súd predloženú sťažnosť sťažovateľa odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

Sťažovateľ žiadosťou doručenou 30. decembra 1992 Pozemkovému úradu v Prešove (ďalej len „pozemkový úrad“) požiadal o schválenie dohody o vydaní nehnuteľností podľa § 9 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému

poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pôde“). Dohoda bola uzatvorená 11. decembra 1992 s Obcou H. (ďalej len „obec“) a týkala sa nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území H.

Pozemkový úrad rozhodnutím č. 1685/92-Sa/43 z 19. apríla 1993 dohodu o vydaní nehnuteľností schválil. Na základe odvolania obce (odvolacím dôvodom bolo tvrdenie, že „*obecný úrad v H. zrušil W. F. K. záznam o hlásení k trvalému pobytu v dôsledku čoho sa hľadá na p. K. akoby nemal trvalý pobyt v obci H.*“) Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo pôdohospodárstva“) rozhodnutím č. 5229/93-430 z 23. novembra 1993 prvostupňové rozhodnutie potvrdilo „*s odôvodnením, že povoľovanie alebo rušenie trvalého pobytu nie je činnosťou, ktorú by podľa zákona č. 369/1990 Zb. v z. n. p. o obecnom zriadení bol oprávnený vykonávať obecný úrad*“.

Na základe návrhu obce nariadilo ministerstvo pôdohospodárstva rozhodnutím č. 5880/94-430-K zo 17. októbra 1994 obnovu konania o reštitučnom nároku sťažovateľa, pričom na základe rozkladu podaného sťažovateľom bolo uvedené rozhodnutie ministerstva pôdohospodárstva rozhodnutím č. 5880/94-430-K zo 17. júla 1995 zrušené. Zároveň však došlo i k zrušeniu potvrdzujúceho rozhodnutia ministerstva pôdohospodárstva z 23. novembra 1993, preto o odvolaní obce proti pôvodnému prvostupňovému rozhodnutiu pozemkového úradu bolo potrebné opätovne rozhodnúť.

Ministerstvo pôdohospodárstva rozhodnutím č. 5229/93-430-Ši z 11. septembra 1995 zrušilo rozhodnutie pozemkového úradu z 19. apríla 1993 s odôvodnením, že „*W. F. K. nespĺňa základnú zákonnú podmienku obsiahnutú v ust. § 4 ods. 1 zákona o pôde*“. Okresný úrad v Prešove (právny nástupca pozemkového úradu; ďalej len „okresný úrad“) po doplnení dokazovania rozhodnutím č. OPPaLH 98/944-9/Šp zo 16. júna 1998 rozhodol, že „*žiadateľ reštitučného nároku W. F. K. nespĺňa podmienky § 4 ods. 1 a ods. 2 zákona o pôde a preto nemá nárok na vydanie nehnuteľností obsiahnuté vo výroku rozhodnutia*“. Následne bol 24. júna 1998 okresnému úradu doručený list Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“), sekcie verejnej správy, podľa ktorého „*V. K. nie je štátnym občanom Slovenskej republiky, pretože dňom 10.8.1945 stratil československé štátne občianstvo podľa § 1 Ústavného dekrétu prezidenta republiky č.*

33/1945 Zb.. Na prihlásenie menovaného k trvalému pobytu v obci H. v roku 1992 bola rozhodujúca skutočnosť, či je občanom Slovenskej republiky. V čase hlásenia sa na trvalý pobyt v obci H., t. j. v r. 1992, nebol menovaný občanom Slovenskej republiky. Keďže na prihlásenie na trvalý pobyt v obci H. nebol splnený zákonný dôvod, bol tento pobyt 3.5.1993 zrušený“.

Rozhodnutie okresného úradu zo 16. júna 1998 napadol sťažovateľ návrhom na preskúmanie rozhodnutia podľa tretej hlavy piatej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), na základe ktorého Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 2 S 52/1998-8 z 28. septembra 1999 napadnuté rozhodnutie okresného úradu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd bol toho názoru, že „správny orgán bude môcť v konaní pokračovať až po doplnení výroku rozhodnutia MP SR č. 5880/94-430-K zo dňa 17.7.1995 a po opätovnom rozhodnutí Ministerstva pôdohospodárstva SR o návrhu na nariadenie obnovy konania“.

Okresný úrad rozhodnutím č. OPPaLH 2000/121-20/Šp z 24. marca 2000 opätovne neschválil dohodu o vydaní nehnuteľností z decembra 1992 konštatujúc, že „uzatvorená dohoda nespĺňa podmienky reštitučného nároku je uzatvorená v rozpore s § 9 ods. 2 písm. a/ zákona č. 138/91 Zb. o majetku obcí... a § 11 ods. 3 písm. a/ zákona SNR č. 369/90 Zb. o obecnom zriadení...“. Toto rozhodnutie sťažovateľ znovu napadol návrhom na preskúmanie podľa Občianskeho súdneho poriadku, na základe ktorého krajský súd rozsudkom č. k. 2 S 34/2000-44 zo 7. októbra 2004 zrušil napadnuté rozhodnutie.

Obvodný pozemkový úrad v Prešove (právny nástupca okresného úradu; ďalej len „obvodný pozemkový úrad“) na základe stanovísk Krajského úradu v Prešove, odboru všeobecnej vnútornej správy z 25. apríla 2005, Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Okresného dopravného inšpektorátu, Skupiny vydávania dokladov Prešov z 22. júna 2006, ako aj ministerstva vnútra, sekcie verejnej správy zo 7. apríla 2006 napokon rozhodnutím č. OPÚ 2006/21-100/Fe z 2. júna 2006 rozhodol, že sťažovateľ „nesplňuje podmienky § 4 ods. 1 zákona 229/1991 Zb. v z. n. p.“, a preto sa mu „nevydávajú nehnuteľnosti v k. ú. H.“. Podľa názoru obvodného pozemkového úradu sťažovateľ „stratil československé štátne občianstvo podľa § 1 Ústavného dekrétu prezidenta republiky č. 33/1945 Zb. odo dňa

10.8.1945. Túto skutočnosť podporuje aj fakt, že p. K., trvale žijúci v U. nie je držiteľom žiadneho cestovného dokladu evidovaného v evidenciách Okresného riaditeľstva PZ, Okresného dopravného inšpektorátu, Skupiny vydávania dokladov Prešov v rokoch 1945-2005.“.

Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu návrh na jeho preskúmanie podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. V ňom argumentoval tvrdením, že mu štátne občianstvo nikdy nezaniklo, „čo vyplýva z § 1 ods. 2 a § 4 Dekrétu prezidenta č. 33/1945 Zb.“. Podľa jeho názoru sa obvodný pozemkový úrad nevysporiadal s viacerými dôkazmi svedčiacimi v prospech štátneho občianstva sťažovateľa. K podmienke trvalého pobytu uviedol, že „bol prihlásený k trvalému pobytu a rozhodujúcou skutočnosťou bolo, že je občanom Slovenskej republiky. Podľa názoru správneho orgánu nebolo preukázané, že trvale žije na území Slovenskej republiky, čo však nie je podmienkou pre vydanie nehnuteľnosti. Za trvalý pobyt oprávnenej osoby je potrebné považovať miesto, kde sa táto osoba zdržuje s úmyslom trvale sa tu zdržiavať. Spravidla je to miesto, kde je prihlásená k trvalému pobytu. Existencia úmyslu trvale sa zdržiavať na určitom mieste (mať tam trvalý pobyt) je daná konkrétnymi okolnosťami prípadu. Pri riešení tejto otázky nie je možné vychádzať výlučne z predpisov upravujúcich policajné hlásenie a evidenciu pobytu občanov. Pri posudzovaní trvalého pobytu je treba skúmať, či osoba uplatňujúca nárok mala v úmysle mať trvalý pobyt na území Slovenskej republiky s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu.“.

Krajský súd o návrhu sťažovateľa konal 7. februára 2008 bez prítomnosti jeho právneho zástupcu, ktorý svoju neúčast' ospravedlnil z dôvodu ochorenia, pričom žiadal o odročenie pojednávania a vyjadril nesúhlas, aby sa konalo v jeho neprítomnosti. Krajský súd totiž predloženú lekársku správu „nepovažoval za hodnoverný doklad o tom, že by ochorenie zástupcu navrhovateľa nedovoľovalo účasť na pojednávaní, a za dôležitý dôvod na odročenie pojednávania. Navyše, aj keby sa uvedený postup považoval za vadu konania, krajský súd ju odstránil tým, že pojednávanie odročil za účelom verejného vyhlásenia rozhodnutia s upovedomením na úradnej tabuli súdu, ktoré zástupca navrhovateľa osobne prevzal dňa 13.2.2008 a vyhlásenia rozhodnutia sa zúčastnil. Volil ho tiež s poukazom na skutočnosť, že ide o preskúmovacie konanie, kde ako to vyplýva z ust. § 250i ods. 1

O. s. p., § 250l ods. 2 O. s. p. pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.“.

Krajský súd o návrhu sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k. 4 Sp 28/2007-43 z 18. februára 2008 tak, že napadnuté rozhodnutie obvodného pozemkového úradu potvrdil. Podľa názoru krajského súdu sa obvodný pozemkový úrad „otázkou štátneho občianstva zaoberal v potrebnom rozsahu a šetrením zistil, že odo dňa 10.8.1945 navrhovateľ stratil československé štátne občianstvo, a od tej doby nebol a nie je Československým resp. Slovenským štátnym občanom. Z uvedených dôvodov navrhovateľ nespĺňa podmienku štátneho občianstva. So skutkovými a právnymi závermi sa krajský súd v celom rozsahu stotožňuje. Pri hodnotení výsledkov správny orgán vychádzal zo všetkého, čo v konaní vyšlo najavo a v odôvodnení rozhodnutia uviedol všetky podstatné výsledky vykonaných dôkazov vo vzájomných súvislostiach, ktoré preukázateľne odôvodňujú výsledok obsiahnutý vo výrokovej časti rozhodnutia.“.

Sťažovateľ v odvolaní z 30. apríla 2008, ktorým napadol rozsudok krajského súdu, namietal nezákonnosť prvostupňového rozsudku. Posúdenie otázky jeho štátneho občianstva sa podľa jeho názoru nezakladá na existujúcich dôkazoch. V tejto súvislosti poukázal na návrhy na zachovanie štátneho občianstva jemu i jeho matke z 11. apríla 1947 adresované bývalým okresným národným výborom vtedajšiemu Povereníctvu vnútra v Bratislave, ktorých fotokópie zároveň priložil k podanému odvolaniu. Tie podľa jeho názoru dokazujú, že sa naňho vzťahoval § 2 ústavného dekrétu prezidenta republiky č. 33/1945 Zb. o úprave československého štátneho občianstva osôb národnosti nemeckej a maďarskej v znení neskorších predpisov (ďalej len „dekrét prezidenta“), a teda že sa považoval za štátneho občana vtedajšej Československej republiky až do rozhodnutia o žiadosti o zachovanie štátneho občianstva, pričom o jeho žiadosti rozhodnuté nebolo.

Sťažovateľ v podanom odvolaní taktiež vytkol krajskému súdu pojednávanie vo veci bez jeho prítomnosti napriek ospravedlneniu jeho právneho zástupcu spojeného s výslovným nesúhlasom, aby sa pojednávalo v jeho neprítomnosti.

Najvyšší súd rozsudkom zo 17. marca 2009 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžo 129/2008 potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu.

Podľa názoru najvyššieho súdu jednou z požiadaviek kladených na oprávnenú osobu podľa zákona o pôde je aj predloženie alebo navrhnutie vykonania takých dôkazov v správnom konaní o reštitučnom nároku, *„ktoré by spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti preukazovali splnenie zákonných podmienok ustanovených v § 4 (oprávnenosť osoby) a v § 6 (reštitučný titul), pričom správny orgán“* je *„povinný z úradnej povinnosti za účelom zistenia skutočného stavu veci v zmysle § 32 Správneho poriadku vykonať aj iné dôkazy, o ktorých mal vedomosť a potreba ktorých v priebehu správneho konania vyšla najavo“*.

Najvyšší súd s poukazom na list Slovenského národného archívu v Bratislave zo 14. decembra 1993 (ďalej len „list slovenského národného archívu“) zaujal k otázke štátneho občianstva sťažovateľa rovnaký názor ako obvodný pozemkový úrad a krajský súd. Súčasne uviedol, že *„neboli preukázané skutočnosti, ktoré by potvrdzovali, že by v prípade navrhovateľa alebo jeho rodičov bola možnosť zachovania ich štátneho občianstva podľa § 2 ods. 1, 2 tohto dekrétu, pretože navrhovateľ žiadnym dokladom nepreukázal, že by sa jeho rodičia, keďže on v danej dobe bol maloletým, činne zúčastnili boja za oslobodenie Československej republiky alebo trpeli pod nacistickým terorom“*.

K návrhom na zachovanie štátneho občianstva sťažovateľovi i jeho matke najvyšší súd uviedol, že *„nebolo možné na jeho tvrdenie prihliadnuť, pretože rodičia navrhovateľa a teda aj navrhovateľ stratili československé štátne občianstvo podľa § 1 ods. 2 dekrétu a jeho navrátenie bolo možné postupom podľa § 3 a § 4 dekrétu...“*. V tejto súvislosti najvyšší súd poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ v konaní pred okresným úradom na základe jeho výzvy nepredložil osvedčenie o národnej spoľahlivosti podľa § 1 ods. 4 dekrétu prezidenta. Rovnako sťažovateľ nepredložil *„ani osvedčenie o zachovaní resp. vrátení československého štátneho občianstva po roku 1945“*.

Dôkazom správnosti záverov obvodného pozemkového úradu i krajského súdu vo veci posúdenia otázky štátneho občianstva sťažovateľa je podľa názoru najvyššieho súdu

i rozpornosť sťažovateľom predložených dôkazov so skutočnosťou, že jeho rodičia po konfiškácii celého ich majetku nepožiadali, aby ich majetok nebol do výmery 50 ha skonfiškovaný, tak, ako im to umožňovali predpisy o konfiškácii za splnenia podmienky nadobudnutia štátneho občianstva podľa dekrétu prezidenta alebo podmienky slovenskej národnosti.

Najvyšší súd konštatoval tiež nesplnenie podmienky trvalého pobytu sťažovateľa na území bývalej Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, keďže *„prihlásenie navrhovateľa na adresu v H., nie je dôkazom o jeho trvalom pobyte v tejto obci, pretože samotné prihlásenie k pobytu má len evidenčný charakter, pričom zo samotného správania navrhovateľa v konaní v danej veci nevyplýva jeho vôľa bývať na uvedenej adrese s úmyslom trvalého dožitia“*. Poukázal tu na informácie získané z registra evidencie obyvateľov, na potvrdenie Obecného úradu v H., ale aj na písomnosti samotného sťažovateľa, *„ktoré sú v anglickom jazyku“* a z ktorých vyplýva, *„že sám uvádza ako svoje bydlisko v U.“*

Za nedôvodnú považoval najvyšší súd aj námietku o odňatí možnosti konať pred súdom sťažovateľovi, keď krajský súd pojednával bez prítomnosti jeho právneho zástupcu. Takýto postup krajského súdu *„nemá za následok nezákonnosť jeho rozhodnutia, s prihliadnutím, že právny zástupca navrhovateľa na pojednávaní odvolacieho súdu ani doplnenie dokazovania v danej veci nijakým spôsobom nenavrhol“*. Rovnako najvyšší súd poukázal na zistenia z administratívneho spisu i zo spisu krajského súdu, z ktorých vyplýva, že oba orgány *„venovali veci náležitú pozornosť, správny orgán vo veci vykonal rozsiahle dokazovanie, o úkonoch ktorých navrhovateľ, resp. jeho zástupca bol upovedomovaný...“*

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu 24. júna 2009 sťažovateľ namietal, že najvyšší súd ako súd odvolací *„nezobral do úvahy... návrhy na zachovanie čsl. štátneho občianstva, vydané Okresným národným výborom v Prešove dňa 11.4.1947...“*. V tejto súvislosti k argumentácii najvyššieho súdu uviedol, že *„rodičia sťažovateľa, aj v mene sťažovateľa požiadali na zastupiteľskom úrade čsl. veľvyslanectve vo Viedni o zachovanie československého štátneho občianstva v zmysle § 2 dekrétu a nie o navrátenie*

československého štátneho občianstva, na ktoré sa vzťahoval postup podľa § 3 a § 4 dekrétu“.

Podľa názoru sťažovateľa mal najvyšší súd posudzovať spomínané listinné dôkazy v spojitosti so skutočnosťou oslobodenia niektorých príslušníkov rodiny K. spod obžaloby za trestné činy podľa § 2 písm. b) a § 3 písm. a) nariadenia Slovenskej národnej rady č. 33/1945 Sb. n. SNR o potrestaní fašistických zločincov, okupantov, zradcov a kolaborantov a o zriadení ľudového súdnictva v znení neskorších predpisov rozhodnutím Okresného ľudového súdu v Prešove z 28. marca 1947. Táto skutočnosť podľa sťažovateľa preukazuje, že boli splnené hmotnoprávne predpoklady zachovania československého štátneho občianstva podľa ustanovení dekrétu prezidenta jeho otcovi, ktorý bol jedným z obžalovaných.

K porušeniu sťažovateľovho základného práva na súdnu ochranu najvyšším súdom tak malo dôjsť v dôsledku stotožnenia sa najvyššieho súdu s právnymi závermi krajského súdu, ale aj tým, že najvyšší súd ako súd odvolací nenapravil nedostatky rozhodnutia krajského súdu spočívajúce v nedostatočnom odôvodnení výroku jeho rozsudku. Rovnakou vadou je tak postihnutý aj rozsudok najvyššieho súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti doručenej ústavnému súdu tiež namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti (čl. 48. ods. 2 ústavy), pretože najvyšší súd nenapravil vadu odňatia možnosti konať pred súdom zaťažujúcu postup krajského súdu. Tvrdenie najvyššieho súdu, že právny zástupca sťažovateľa na pojednávaní odvolacieho súdu doplnenie dokazovania v danej veci nijakým spôsobom nenavrhol, *„sa nezakladá na pravde, a práve opak je pravdou, pretože spolu s odvolaním sťažovateľ predkladal dôkazné listiny, s ktorými sa odvolací súd nevysporiadal“*. Sťažovateľ v tejto súvislosti uviedol, že v spise obvodného pozemkového úradu i krajského súdu *„nie sú doložené dôkazné listiny, o ktorých sa správny orgán, súd prvého stupňa a taktiež odvolací súd vôbec nezmieňuje, a ktoré boli správnemu orgánu predložené“*.

Po čiastočnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd 23. novembra 2009 vyzval predsedu najvyššieho súdu na vyjadrenie k vecnej stránke prijatej sťažnosti, zaslanie

súdneho spisu a na oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci. Ústavný súd 23. novembra 2009 požiadal predsedu krajského súdu o zaslanie spisu krajského súdu v sťažovateľovej veci (spis bol doručený ústavnému súdu 3. decembra 2009).

Odvolací spis a vyjadrenie najvyššieho súdu bolo ústavnému súdu doručené 18. januára 2010. Podpredsedníčka najvyššieho súdu v ňom zhodnotila námietky uvedené sťažovateľom v jeho sťažnosti za nedôvodné. Zdôraznila, že najvyšší súd trvá na nedôvodnosti odvolania sťažovateľa. Uviedla, že najvyšší súd dospel po preskúmaní spisového materiálu obvodného pozemkového úradu i krajského súdu k rovnakým právnym záverom o nesplnení podmienok podľa § 4 ods. 1 zákona o pôde sťažovateľom.

K námietke o odňatí možnosti konať sťažovateľovi pred súdom postupom krajského súdu podpredsedníčka najvyššieho súdu citovala ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (§ 250i, § 101 ods. 2, § 114 ods. 1 a § 119 ods. 1), z ktorých podľa jej názoru vyplýva, že *„prípravu pojednávania treba chápať ako všetku činnosť súdu od začatia konania vrátane štúdia spisu, odbornej prípravy na riešenie veci, odstraňovania nedostatkov opravných prostriedkov proti rozhodnutiam správnych orgánov a zváženia opatrení, ktoré vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu bude nutné a účelné vykonať pred nariadením pojednávania. Pokiaľ teda súd prvého stupňa v danej veci nariadil pojednávanie na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu v intenciách námietok vznesených navrhovateľom v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporcu, potom ako si zabezpečil spisový materiál správneho orgánu, vyjadrenie správneho orgánu k opravnému prostriedku, na pojednávaní nenariadil vykonať žiadne dôkazy, odvolací súd zastáva názor, že ak súd prvého stupňa nevyhovel žiadosti navrhovateľa na odročenie pojednávania z dôvodu jeho zdravotných problémov a pojednávanie neodročil podľa § 119 ods. 1 OSP nepovažujúc jeho zdravotné dôvody za dôležité, neodňal navrhovateľovi právo na súdnu ochranu, pretože navrhovateľ už podaním opravného prostriedku proti rozhodnutiu správneho orgánu realizoval toto svoje právo a súd prvého stupňa právo na súdnu ochranu mu zabezpečil prejednaním jeho opravného prostriedku a rozhodnutím vo veci samej, bez ohľadu na výsledok rozhodnutia, ako aj tým, že rozsudok náležite odôvodnil a ako vyplýva z odôvodnenia tohto rozsudku zaoberal sa všetkými skutočnosťami*

navrhovateľom namietanými v jeho oprávnom prostriedku a ako aj dôvody, akým spôsobom sa nimi vysporiadal.“.

Podpredsedníčka najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení neuviedla, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti, preto ústavný súd adresoval 11. marca 2010 najvyššiemu súdu opätovnú výzvu na vyjadrenie v tomto smere. Podpredsedníčka najvyššieho súdu v odpovedi z 26. marca 2010 vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Vyjadrenie najvyššieho súdu zaslal ústavný súd 11. marca 2010 právnenému zástupcovi sťažovateľa s možnosťou zaujať stanovisko. Právny zástupca sťažovateľa doručil 12. apríla 2010 ústavnému súdu stanovisko, v ktorom vyjadril nesúhlas s obranou najvyššieho súdu a zdôraznil, že v sťažovateľovej veci sa konajúce štátne orgány *„dostatočne nevysporiadali s dôkazmi, na ktoré sme upozorňovali a to s návrhom na zachovanie čl. štátneho občianstva, vydaného Okresným národným výborom v Prešove dňa 11.4.1947, ktorý bol vydaný po oslobodzujúcom rozsudku Ľudového súdu v Prešove, so spomínaným oslobodzujúcim rozsudkom a ani s Obežníkom č. 10.100/1-IV/1-1945, zo dňa 22.10.1945, ktorým sa vykonával Ústavný dekrét prezidenta republiky č. 33/1945 Sb., pretože tieto otázky sú pre posúdenie možnosti aplikácie zákona č. 229/1991 Zb. rovnako podstatné, ako bola otázka prihlásenia sa k národnosti maďarskej v roku 1940“.*

Skutočnosť, že o žiadosti sťažovateľa o zachovanie československého štátneho občianstva nebolo do dnešného dňa rozhodnuté, nemôže byť podľa právneho zástupcu sťažovateľa pre jeho mandanta priťažujúcou okolnosťou. To isté platí aj o skutočnosti, že sťažovateľ sa v priebehu konania nezdržoval vo vtedajšej Československej republike.

Právny zástupca sťažovateľa na podporu svojej argumentácie poukázal i na rozhodovacu prax Ústavného súdu Českej republiky v reštitučných veciach. (IV. ÚS ČR 75/95), navrhol sťažnosti jeho mandanta vyhovieť a vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát...

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom...

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny

Námietky sťažovateľa prednesené v jeho sťažnosti sa zakladajú na tvrdení, že tak obvodný pozemkový úrad, ako aj krajský súd a v konečnom dôsledku svojím potvrdzujúcim rozsudkom i najvyšší súd nesprávne právne posúdili skutkové okolnosti jeho prípadu, a následne tak nesprávne aplikovali relevantné ustanovenia zákona o pôde.

Ústavný súd stabilne judikuje, že skutkové a právne závery všeobecných súdov môžu byť predmetom jeho kontroly iba vtedy, ak by vyведенé závery všeobecných súdov boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

Z citovanej judikatúry vyplýva, že arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislosti ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávanych prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov, a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Pritom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy.

Okrem toho však arbitrárnosť rozhodnutia všeobecného súdu môže vyplývať aj z ústavne nekonformného výkladu ustanovení právnych predpisov aplikovaných na prerokovaný skutkový prípad. Právomoc ústavného súdu konštatovať porušenie základného práva účastníka konania pred všeobecným súdom na súdnu ochranu je založená v prípade, ak dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie všeobecného súdu je v rozpore s požiadavkou ústavne konformného výkladu právnych predpisov.

Keďže sťažnostné námietky sťažovateľa viedli ústavný súd k prijatiu jeho sťažnosti na ďalšie konanie, berúc do úvahy ich charakter bolo pre meritórne rozhodnutie o nich nevyhnutné zamerať pozornosť na kvalitu odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov, prípadne i na ústavnú konformitu ich právnych záverov. Charakter sťažnostných námietok mal tiež za následok, že ústavný súd musel za predmet svojho prieskumu zvoliť aj rozsudok krajského súdu a rozhodnutie obvodného pozemkového úradu napriek tomu, že na vyslovenie porušenia sťažovateľom označených základných práv týmto rozsudkom nemá ústavný súd právomoc.

Podľa § 4 ods. 1 zákona o pôde oprávnenou osobou je štátny občan Slovenskej republiky, ktorý má trvalý pobyt na jej území a ktorého pôda, budovy a stavby patriace k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti prešli na štát alebo na iné právnické osoby v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 spôsobom uvedeným v § 6 ods. 1.

Podľa § 4 ods. 2 zákona o pôde ak osoba, ktorej nehnuteľnosť prešla v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v § 6, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v § 13 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami, pokiaľ sú štátnymi občanmi Slovenskej republiky a majú trvalý pobyt na jej území, fyzické osoby v tomto poradí:

a) dedič zo závetu, ktorý bol predložený pri dedičskom konaní, ktorý nadobudol celé dedičstvo,

b) dedič zo závetu, ktorý nadobudol vlastníctvo, ale iba v miere zodpovedajúcej jeho dedičskému podielu; to neplatí, ak dedičovi podľa závetu pripadli len jednotlivé veci alebo práva; ak bol dedič závetom ustanovený len k určitej časti nehnuteľnosti, na ktorú sa vzťahuje povinnosť vydania, je oprávnený iba k tejto časti nehnuteľnosti,

c) deti a manžel osoby uvedenej v odseku 1, všetci rovným dielom; ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v § 13, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti, a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti,

d) rodičia osoby uvedenej v odseku 1,

e) súrodenci osoby uvedenej v odseku 1, a ak niektorý z nich zomrel, sú na jeho mieste oprávnenými jeho deti.

Z citovaných právnych noriem zákona o pôde vyplýva, že pri posudzovaní uplatneného reštitučného nároku musí príslušný správny orgán skúmať splnenie podmienok týkajúcich sa osoby, ktorá nárok uplatnila, i podmienok týkajúcich sa objektívnych okolností prechodu konkrétneho majetku do vlastníctva štátu.

Od osoby uplatňujúcej reštitučný nárok podľa zákona o pôde sa vyžaduje splnenie podmienky štátneho občianstva Slovenskej republiky a podmienky trvalého pobytu na území Slovenskej republiky. Podmienky týkajúce sa predmetného majetku sú dané

spôsobom prechodu vlastníctva k majetku na štát (§ 6 zákona o pôde) a obdobím, v ktorom k tomuto prechodu došlo (od 25. februára 1948 do 1. januára 1990).

Z podkladov, ktoré mal ústavný súd pri rozhodovaní o predloženej sťažnosti k dispozícii, vyplýva, že obvodný pozemkový úrad, krajský súd i najvyšší súd sa pri posudzovaní reštitučného nároku uplatneného sťažovateľom vysporadúvali výlučne s podmienkami týkajúcimi sa osoby uplatňujúcej tento nárok. Pozornosť sa pritom ťažiskovo orientovala na skúmanie otázky štátneho občianstva sťažovateľa, ktorá bola posudzovaná z hľadiska ustanovení dekrétu prezidenta.

1. Obvodný pozemkový úrad k štátnemu občianstvu sťažovateľa uviedol, že *„stratil československé štátne občianstvo podľa § 1 Ústavného dekrétu prezidenta republiky č. 33/1945 Zb. odo dňa 10.8.1945. Túto skutočnosť podporuje aj fakt, že p. K., trvale žijúci v U. nie je držiteľom žiadneho cestovného dokladu evidovaného v evidenciách Okresného riaditeľstva PZ, Okresného dopravného inšpektorátu, Skupiny vydávania dokladov Prešov v rokoch 1945-2005.“*.

Podľa názoru krajského súdu sa obvodný pozemkový úrad *„otázkou štátneho občianstva zaoberal v potrebnom rozsahu a šetrením zistil, že odo dňa 10.8.1945 navrhovateľ stratil československé štátne občianstvo, a od tej doby nebol a nie je Československým resp. Slovenským štátnym občanom. Z uvedených dôvodov navrhovateľ nespĺňa podmienku štátneho občianstva.“*.

Najvyšší súd k tomu uviedol, že *„neboli preukázané skutočnosti, ktoré by potvrdzovali, že by v prípade navrhovateľa alebo jeho rodičov bola možnosť zachovania ich štátneho občianstva podľa § 2 ods. 1, 2 tohto dekrétu, pretože navrhovateľ žiadnym dokladom nepreukázal, že by sa jeho rodičia, keďže on v danej dobe bol maloletým, činne zúčastnili boja za oslobodenie Československej republiky alebo trpeli pod nacistickým terorom.“*, a k dôkazom predloženým sťažovateľom neprihliadol, *„pretože rodičia navrhovateľa a teda aj navrhovateľ stratili československé štátne občianstvo podľa § 1 ods. 2 dekrétu a jeho navrátenie bolo možné postupom podľa § 3 a § 4 dekrétu...“*.

Podľa § 1 ods. 1 dekrétu prezidenta českoslovenští státní občané národnosti německé nebo maďarské, kteří podle předpisů cizí okupační moci nabyli státní příslušnosti německé nebo maďarské, pozbyli dnem nabytí takové státní příslušnosti československého státního občanství.

Podľa § 1 ods. 2 dekrétu prezidenta ostatní českoslovenští státní občané národnosti německé nebo maďarské pozbývají československého státního občanství dnem, kdy tento dekrét nabývá účinnosti.

Podľa § 2 ods. 1 dekrétu prezidenta osobám, spadajícím pod ustanovení § 1, které prokáží, že zůstaly věrný Československé republice, nikdy se neprovinily proti národům českému a slovenskému a buď se činně zúčastnily boje za její osvobození, nebo trpěly pod nacistickým nebo fašistickým terorem, zachovává se československé státní občanství.

Podľa § 2 ods. 2 dekrétu prezidenta žádost o zjištění, že československé státní občanství zachovává, lze podati do šesti měsíců od počátku účinnosti tohoto dekretu u místně příslušného okresního národního výboru (okresní správní komise), anebo bydlí-li žadatel v cizině, u zastupitelského úřadu. Rozhoduje o ní krajský národní výbor na návrh okresního národního výboru. Tyto osoby jest až do vyřízení žádosti považovati za československé státní občany, vydal-li jim okresní národní výbor (okresní správní komise) nebo zastupitelský úřad osvědčení o okolnostech, uvedených v předchozím odstavci.

Podľa § 3 dekrétu prezidenta osoby, které pozbyly československého státního občanství podle § 1, mohou do šesti měsíců ode dne, který bude určen vyhláškou ministra vnitra, otištěnou ve Sbírce zákonů a nařízení, žádati u místně příslušného okresního národního výboru (okresní správní komise) nebo zastupitelského úřadu o jeho vrácení...

Podľa § 4 ods. 1 dekrétu prezidenta pro účely tohoto dekretu se posuzují provdané ženy a nezletilé děti samostatně.

Podľa § 4 ods. 2 dekrétu prezidenta žiadosti podľa § 3, ktoré podajú manželky a nezletilé deti československých štátnych občanů, jest posudzovati blahovlně. Až do rozhodnutí o nich jest žadatele považovati za československé štátní občany.

Z citovaných ustanovení dekrétu prezidenta vyplýva rozdelenie osůb tvoriacich okruh osobnej pôsobnosti tohto právného predpisu do dvoch skupín.

Prvou skupinou boli osoby, ktoré sa hlásili k nemeckej alebo maďarskej národnosti, ale štátne občianstvo nestratili, pretože splnili hmotnoprávne podmienky ustanovené v § 2 ods. 1 dekrétu prezidenta, a na účely zachovania štátneho občianstva podali žiadosť podľa § 2 ods. 2 dekrétu prezidenta.

Druhou skupinou boli osoby, ktoré v dôsledku prihlásenia sa k nemeckej alebo maďarskej národnosti stratili štátne občianstvo, ale podľa § 3 dekrétu prezidenta mohli požadovať vrátenie štátneho občianstva. Na základe podania takej žiadosti sa potom manželky a deti československých štátnych občanov posudzovali (rovnako ako osoby prvej skupiny) až do rozhodnutia o žiadosti za československých občanov.

Z naznačenej právnej konštrukcie vyplýva, že u osůb nemeckej alebo maďarskej národnosti patriacich do prvej skupiny sa štátne občianstvo v prípade podania žiadosti podľa § 2 ods. 2 dekrétu prezidenta prezumovalo až do prípadného deklarátórneho rozhodnutia príslušného orgánu (§ 2 ods. 2 druhá veta dekrétu prezidenta), ktorý by konštatoval, že štátne občianstvo nebolo zachované. Osoby nemeckej alebo maďarskej národnosti patriace do druhej skupiny po právnej stránke československé štátne občianstvo stratili (buď dňom nadobudnutia štátnej príslušnosti podľa § 1 ods. 1 dekrétu prezidenta, alebo dňom nadobudnutia účinnosti dekrétu prezidenta – § 1 ods. 2), avšak na základe ich žiadosti im mohol príslušný orgán konštitutívnym rozhodnutím československé štátne občianstvo vrátiť.

Sťažovateľ v konaní pred obvodným pozemkovým úradom, krajským súdom i najvyšším súdom tvrdil, že patrí do skupiny osůb, ktorým sa štátne občianstvo zachovalo, nie do skupiny osůb, ktoré československé štátne občianstvo stratili a následne žiadali o jeho vrátenie. Použitím uvedených právnych záverov plynúcich z ustanovení dekrétu

prezidenta na okolnosti sťažovateľovho prípadu dospel ústavný súd k záveru, že v prípadnom reštitučnom konaní, v ktorom je sporná otázka štátneho občianstva ako podmienky úspechu pri uplatnení reštitučného nároku, dôkazné bremeno týkajúce sa štátneho občianstva žiadateľa, u ktorého prichádza do úvahy aplikácia právneho režimu zakotveného v dekréte prezidenta, nemusí spočívať výlučne na pleciah tohto žiadateľa.

Dekrét prezidenta patrí do skupiny právnych predpisov, ktoré vzhľadom na svoj účel i obdobie, v ktorom boli vydané a v praxi uplatňované, predstavovali mimoriadne závažný zásah do osobného statusu dotknutých osôb (možná strata štátneho občianstva). Kritériom na taký zásah bola iba príslušnosť k určitej národnosti. Právne následky ustanovené dekrétom prezidenta sa tak bezpochyby mohli týkať aj osôb, ktoré nijakým spôsobom neboli poplatné totalitnému režimu v čase vojny. Preto, pre účely eliminácie kolektívneho uplatnenia právneho následku straty štátneho občianstva, dekrét prezidenta zakotvil možnosť zachovania a vrátenia československého štátneho občianstva osobám nemeckej alebo maďarskej národnosti, u ktorých bola vylúčená možnosť ich kolaborácie s fašistickým režimom. Ak teda konkrétna osoba nemeckej národnosti alebo maďarskej národnosti splnila všetky formálne podmienky na deklarovanie zachovania štátneho občianstva alebo na konštatovanie o jeho vrátení, bolo povinnosťou príslušného štátneho orgánu o jej žiadosti rozhodnúť. Táto povinnosť sa pri prvej skupine osôb prejavila aj zakotvením právnej domnienky zachovania štátneho občianstva až do rozhodnutia o žiadosti konkrétnej osoby. Inými slovami, ak si štát prostredníctvom príslušných štátnych orgánov nesplnil povinnosť rozhodnúť o žiadosti určitej osoby, hľadalo sa na ňu, akoby štátne občianstvo nikdy nestratila.

Navrátiac sa k okolnostiam prerokúvanej kauzy ústavný súd dôvodí, že v reštitučnom konaní o sťažovateľom uplatnenom nároku za situácie, keď už rozhodnutie obvodného pozemkového úradu opieralo svoje tvrdenie o nesplnení podmienky štátneho občianstva sťažovateľom o konštatovanie jeho straty na základe ustanovení dekrétu prezidenta a zároveň sťažovateľ tvrdil, že štátne občianstvo podľa ustanovení dekrétu prezidenta nikdy nestratil (a že teda patril do vyššie vymedzenej prvej skupiny osôb), zaťažovalo podľa názoru ústavného súdu dôkazné bremeno týkajúce sa straty štátneho občianstva štát, v posudzovanom prípade konkrétne konajúci správny orgán. Ústavný súd tu poukazuje

na skutočnosť, ktorá musela byť i obvodnému pozemkovému úradu známa, a to, že sťažovateľ bol v rozhodnom čase maloletou osobou (narodil sa v roku 1931), ťažko teda bolo možné predpokladať, že by bol v období druhej svetovej vojny kolaboroval s fašistickým režimom. Ak za tejto situácie sťažovateľ v reštitučnom konaní tvrdil, že mu československé štátne občianstvo bolo zachované, a toto tvrdenie podložil dôkazmi, ktoré síce nemožno hodnotiť ako priame dôkazy, ale išlo o právne závery štátnych orgánov vyslovené v iných súvisiacich rozhodnutiach (uznesenie Okresného úradu vyšetrovania Policajného zboru Prešov ČVS: VP-665/30-93 z 12. októbra 1993, rozhodnutie ministerstva pôdohospodárstva č. 5229/93-430 z 23. novembra 1993), bolo úlohou štátneho orgánu právne relevantným spôsobom preukázať, že k strate štátneho občianstva sťažovateľa naozaj došlo, a nie úlohou sťažovateľa preukazovať, že k strate štátneho občianstva nedošlo.

Obvodný pozemkový úrad založil svoj právny záver o nesplnení podmienky štátneho občianstva sťažovateľa na zistení, že sťažovateľ *„nie je držiteľom žiadneho cestovného dokladu evidovaného v evidenciách Okresného riaditeľstva PZ, Okresného dopravného inšpektorátu, Skupiny vydávania dokladov Prešov v rokoch 1945 – 2005“*. Zjavne pritom vychádzal aj z listu ministerstva vnútra č. SVS-219191-2006/03397 zo 7. apríla 2006, v ktorom ministerstvo vnútra konštatuje: *„... jednoznačne potvrdzujeme, že W. F. K., odo dňa 10.8.1945, kedy podľa § 1 Ústavného dekrétu prezidenta republiky č. 33/1945 Zb. stratil československé štátne občianstvo, nebol a nie je československým, resp. slovenským štátnym občanom“*.

Ústavný súd konštatuje, že takéto zdôvodnenie právneho záveru o strate štátneho občianstva sťažovateľa je celkom nedostatočné. Spoliehanie sa na formálne deklaratórne osvedčenia (cestovné doklady), ktoré navyše majú charakter nepriamych dôkazov veľmi malého stupňa právnej relevancie z hľadiska predmetu konania a jeho časových relácií, ako aj na stanovisko ministerstva vnútra vyjadrené v „liste“, nepredstavuje dostatočný skutkový základ pre rozhodnutie o uplatnenom reštitučnom nároku sťažovateľa.

Ústavný súd neopomína, že rozhodnutie obvodného pozemkového úradu bolo zdôvodnené podrobným popisom chronologického vývoja reštitučného konania od roku 1992 až do roku 2006, na žiadnom mieste odôvodnenia tohto rozhodnutia sa však správny

orgán podrobne nevysporiadal s otázkou štátneho občianstva v kontexte už citovaných a analyzovaných ustanovení dekrétu prezidenta. V danom prípade by takýto postup určite neporušoval ustanovenie § 40 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, pretože aj samotné ministerstvo vnútra v už citovanom liste uviedlo, že *„zistovanie, resp. osvedčovanie štátneho občianstva nie je konaním podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, a preto ani vyjadrenie, resp. stanovisko v uvedenej veci nemôže byť vydané vo forme rozhodnutia“*.

Ak za daných okolností krajský súd ako orgán oprávnený rozhodovať o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu k riešeniu spornej otázky správnym orgánom iba skonštatoval, že *„otázkou štátneho občianstva zaoberal v potrebnom rozsahu“*, a to napriek tomu, že sťažovateľ vo svojom opravnom prostriedku dôvodil, že strata štátneho občianstva *„nebola preukázaná ani napadnutým rozhodnutím zdôvodnená“*, nesplnil si v potrebnom rozsahu a kvalite povinnosť spočívajúcu v uskutočňovaní prieskumnej právomoci vo vzťahu k zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov. Odôvodnenie jeho potvrdzujúceho rozsudku bolo nedostatočné, a preto bolo úlohou najvyššieho súdu, aby túto vadu odstránil.

Najvyšší súd svoj záver o strate štátneho občianstva sťažovateľom oprel o list slovenského národného archívu vyžiadaný ešte v konaní pred obvodným pozemkovým úradom, ktorý potvrdzoval, že sťažovateľ i jeho otec sa v roku 1940 pri sčítaní ľudu prihlásili k osobám maďarskej národnosti. Súčasne podľa názoru najvyššieho súdu *„neboli preukázané skutočnosti, ktoré by potvrdzovali, že by v prípade navrhovateľa alebo jeho rodičov bola možnosť zachovania ich štátneho občianstva podľa § 2 ods. 1, 2 tohto dekrétu, pretože navrhovateľ žiadnym dokladom nepreukázal, že by sa jeho rodičia, keďže on v danej dobe bol maloletým, činne zúčastnili moja za oslobodenie československej republiky alebo trpeli pod nacistickým terorom“*.

Aj toto zdôvodnenie hodnotí ústavný súd ako nedostatočné. V prvom rade je k nemu potrebné dodať, že list slovenského národného archívu je dôkazom výlučne o maďarskej národnosti sťažovateľa i jeho otca, čo je však skutočnosť, ktorá v priebehu celého reštitučného konania vôbec nebola sporná. Druhý argument najvyššieho súdu sa zakladá

na požiadavke, aby sťažovateľ preukázal, že jeho rodičia splnili hmotnoprávne podmienky ustanovené v § 2 ods. 1 dekrétu prezidenta. Podľa názoru ústavného súdu takáto požiadavka vôbec nezohľadňuje skutočnosť, že sťažovateľ argumentoval oslobodením jeho otca spod obžaloby za trestné činy podľa § 2 písm. b) a § 3 písm. a) nariadenia Slovenskej národnej rady č. 33/1945 Sb. n. SNR o potrestaní fašistických zločincov, okupantov, zradcov a kolaborantov a o zriadení ľudového súdnictva v znení neskorších predpisov rozhodnutím Okresného ľudového súdu v Prešove z 28. marca 1947. Najvyšší súd sa bližšie týmto argumentom nezaoberal a nevysvetlil, prečo toto rozhodnutie prípadne nepovažoval za dostatočný dôkaz na zachovanie štátneho občianstva sťažovateľa.

Navyše, a to považuje ústavný súd v okolnostiach prípadu za rozhodujúce, najvyšší súd sa celkom arbitrárne vysporiadal s dôkazmi predloženými sťažovateľom, ktorými sú návrhy na zachovanie štátneho občianstva jemu i jeho matke z 11. apríla 1947 adresované bývalým okresným národným výborom vtedajšiemu Povereníctvu vnútra v Bratislave. Najvyšší súd k nim uviedol, že na ne nebolo možné prihliadnuť, *„pretože rodičia navrhovateľa a teda aj navrhovateľ stratili československé štátne občianstvo podľa § 1 ods. 2 dekrétu a jeho navrátenie bolo možné postupom podľa § 3 a § 4 dekrétu“*. Najvyšší súd teda vychádzal zo záveru, že sťažovateľ bez akýchkoľvek pochybností stratil štátne občianstvo, a týmto argumentom dôvodil proti predloženým návrhom z 11. apríla 1947, ktoré však mali slúžiť na podporu tvrdení sťažovateľa, že mu československé štátne občianstvo bolo zachované (nie vrátené). Najvyšší súd nevychádzal dôsledne z rozlišovania okruhu osôb podliehajúcich právnemu režimu dekrétu prezidenta do dvoch skupín tak, ako už uviedol ústavný súd. Jeho hodnotenie dôkazov predložených sťažovateľom preto ústavný súd hodnotí ako arbitrárne a vzhľadom na význam skutočností, ktoré sa sťažovateľ snažil týmito dôkazmi preukázať, aj porušujúce požiadavku vyplývajúcu pre kvalitu odôvodnení rozhodnutí všeobecných súdov z čl. 46 ods. 1 ústavy.

Všetky štátne orgány konajúce v sťažovateľovej veci nerešpektovali v otázke posúdenia štátneho občianstva sťažovateľa dôsledne účel, podstatu a význam dekrétu prezidenta. Ak totiž tento právny predpis mal za cieľ odňať československé štátne občianstvo osobám kolaborujúcim s fašistickým režimom (nie osobám hlásiacim sa k určitej národnosti; to vyplýva z možnosti zachovania i vrátenia štátneho občianstva týmto osobám),

potom nemožno jeho ustanovenia interpretovať tak, že to bude mať vo svojej podstate za následok vyvodenie právnych následkov za kolaboráciu voči osobám, ktoré ako maloleté objektívne s totalitným režimom spolupracovať nemohli. Takýto výklad nespĺňa požiadavku ústavnej konformity.

Sťažovateľ predložil v priebehu konania o uplatnenom nároku nepriame dôkazy o tom, že splnil podmienky (a to tak obsahové, ako aj formálne) na zachovanie československého štátneho občianstva. Ak potom štátne orgány príslušné podľa ustanovení dekrétu prezidenta vôbec nerozhodli o žiadosti o zachovanie štátneho občianstva, ktorá bola ním i jeho matkou podaná podľa § 2 ods. 2 dekrétu prezidenta, je v príkrom rozpore s požiadavkou spravodlivého usporiadania pomerov sťažovateľa a vo svojej podstate aj v rozpore s kvalitou právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy) neskorší záver orgánov toho istého štátu, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno práve v súvislosti s tvrdením o zachovaní štátneho občianstva.

K nepriamemu charakteru dôkazov predložených sťažovateľom ústavný súd ďalej dodáva poukaz na požiadavku zhovievavosti posudzovania žiadostí podávaných podľa ustanovení dekrétu prezidenta, a to obzvlášť pri manželkách a deťoch osôb, na ktoré sa tento právny predpis vzťahoval (§ 4 ods. 2 dekrétu prezidenta), ako aj na požiadavku zákazu reštriktívneho a formalistického postupu pri aplikácii ustanovení reštitučných predpisov, keďže ich účelom je zmiernenie majetkových a iných krívd, ku ktorým došlo v období totalitného režimu. Obe uvedené požiadavky vyvolávajú okrem iného povinnosť všetkých štátnych orgánov zúčastnených akýmkoľvek právne relevantným spôsobom na procese reštitúcií posudzovať dôkazy predložené žiadateľmi s vedomím, že vplyvom značného časového odstupu od povojnového obdobia je v súčasnosti už veľmi obtiažne vyhľadávať absolútne spoľahlivé a nevyvrátiteľné skutkové podklady na rozhodnutie o uplatnených reštitučných nárokoch (napr. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 617/08 z 24. februára 2009). Formalistické posudzovanie otázky unesenia dôkazného bremena v reštitučnom konaní, pre ktoré sú právne významné okolnosti, ku ktorým malo dôjsť pred šesťdesiatimi rokmi, potom nie je v súlade s požiadavkou takej kvality súdnej a inej právnej ochrany, akú si vyžaduje čl. 46 ods. 1 ústavy.

2. Druhou podmienkou, ktorú štátne orgány konajúce v sťažovateľovej veci posudzovali, bol trvalý pobyt sťažovateľa na území Slovenskej republiky.

Z príloh sťažnosti i z vyžiadaného súdneho spisu krajského súdu ústavný súd zistil, že k prihláseniu sťažovateľa na trvalý pobyt v obci došlo 3. marca 1992 a trvalý pobyt mu bol zrušený 3. mája 1993. K zrušeniu trvalého pobytu malo dôjsť pre nesplnenie podmienky štátneho občianstva u sťažovateľa. Krajský súd sa otázkou trvalého pobytu sťažovateľa v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nezaoberal.

Najvyšší súd vychádzajúc zo skutočnosti, že sťažovateľ sa na adrese trvalého pobytu v obci nezdržiaval, že v písomnostiach sťažovateľa, ktoré sú v anglickom jazyku, sám svoje bydlisko lokalizuje v U. a potvrdzuje, že od roku 1944 na území Slovenskej republiky nežije, vyvodil, že *„prihlásenie navrhovateľa na adresu v H., nie je dôkazom o jeho trvalom pobyte v tejto obci, pretože samotné prihlásenie k pobytu má len evidenčný charakter, pričom zo samotného správania navrhovateľa v konaní v danej veci nevyplýva jeho vôľa bývať na uvedenej adrese s úmyslom trvalého žitia.“*

Ústavný súd je toho názoru (a potvrdzujú to aj skutočnosti uvedené v rozhodnutí obvodného pozemkového úradu), že podmienku štátneho občianstva a podmienku trvalého pobytu podľa zákona o pôde nemožno posudzovať izolovane. Dôkazom je aj konštrukcia zákona č. 135/1982 Zb. o hlásení a evidencii pobytu občanov v znení neskorších predpisov, ktorý prihlásenie trvalého pobytu umožňoval štátnemu občanovi.

Pre rozhodnutie o uplatnenom reštitučnom nároku je však podľa ustálenej judikatúry všeobecných súdov pri skúmaní splnenia podmienky trvalého pobytu potrebné zisťovať, *„či osoba uplatňujúca zmiernenie následkov majetkových a iných krívd má v úmysle mať trvalý pobyt na území ČSFR, a to s prihliadnutím na všetky rozhodujúce okolnosti prípadu, najmä na jej schopnosti a možnosti tu trvale žiť, jej sociálne a majetkové pomery v cudzine, rodinné a osobné pomery v tuzemsku a v cudzine a pod. Podstatným dôkazom v tomto smere je nepochybne osobný výsluch osoby, uplatňujúcej zmiernenie následkov krívd.“* (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 114/92 z 22. decembra 1992 uverejnený v Zbierke súdnych rozhodnutí pod č. 2/1994).

Z podkladov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, nevyplýva, že by bol sťažovateľ vypočutý ktorýmkoľvek zo štátnych orgánov konajúcich v jeho veci na účely zisťovania jeho úmyslu mať trvalý pobyt na území Slovenskej republiky. Okrem toho, z odôvodnenia rozhodnutia obvodného pozemkového úradu vyplýva, že sťažovateľ „*dňa 31.1.1997 napísal Okresnému úradu odboru OPPaLH osobný list, v ktorom potvrdzuje, že na Slovensku nemá bydlisko a že chcel by na Slovensku stráviť viac času, no nemôže si dovoliť finančné výdavky za hotely*“. Sťažovateľ tiež vo svojom opravnom prostriedku podanom proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu zdôrazňoval potrebu skúmania jeho úmyslu trvalo sa zdržiavať na území Slovenskej republiky. Ani krajský súd, ani najvyšší súd však sťažovateľa za týmto účelom nevypočuli.

Z podkladov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii (uznesenie Okresného úradu vyšetrovania Policajného zboru Prešov ČVS: VP-665/30-93 z 12. októbra 1993), ďalej vyplýva, že k prihláseniu na trvalý pobyt sťažovateľa nedošlo v rozpore so zákonom. Neskôr mu bol trvalý pobyt zrušený, pretože potvrdenie okresného úradu z 3. marca 1992 o štátnom občianstve sťažovateľa, ktoré slúžilo ako podklad na prihlásenie na trvalý pobyt na Slovensku, bolo zrušené. Dôvodom zrušenia malo byť zistenie, že sťažovateľ stratil štátne občianstvo podľa dekrétu prezidenta ešte v roku 1945. K zrušeniu potvrdenia o štátnom občianstve sťažovateľa došlo 4. februára 1994, kým trvalý pobyt mu bol zrušený 3. mája 1993. Navyše, 9. novembra 1993 bolo sťažovateľovi vydané osvedčenie o jeho štátnom občianstve. Tieto časové súvislosti spochybňujú zákonnosť postupu pri zrušení trvalého pobytu sťažovateľa.

Nezrovnalosti, s ktorými sa bolo potrebné zo strany krajského súdu i najvyššieho súdu vysporiadať, sú dané aj rozpormi vo vyjadreniach niektorých štátnych orgánov k trvalému pobytu sťažovateľa. Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru, oddelenie správy informačných systémov a európskych štatistík v liste z 5. septembra 2005 uviedol, že sťažovateľ je občanom Slovenskej republiky. Následne, register obyvateľov Slovenskej republiky 21. októbra 2005 potvrdil trvalý pobyt sťažovateľa „*na adrese H.*“. Avšak 13. marca 2006 už oznamoval Obecnému úradu v H., že sťažovateľovi bolo „*zrušené štátne občianstvo a trvalý pobyt*“.

Uvedené rozpory odstránil obvodný pozemkový úrad vyžiadáním si stanoviska od ministerstva vnútra. Jeho právnou relevanciou sa však už ústavný súd zaoberal v bode 1 tejto časti odôvodnenia nálezu. Navyše, ak sťažovateľ následne aj vo svojich podaniach adresovaných krajskému súdu a najvyššiemu súdu spochybnil závery obvodného pozemkového úradu o otázke jeho trvalého pobytu, bolo úlohou oboch konajúcich súdov dôsledne trvalý pobyt sťažovateľa posúdiť. Najvyšší súd síce vychádzal z už citovanej judikatúry požadujúcej skúmanie úmyslu pri posudzovaní podmienky trvalého pobytu zakotvenej v reštitučných predpisoch, avšak svoje skutkové závery založil výlučne na písomnostiach sťažovateľa, podľa ktorých žije v Spojených štátoch amerických. Skúmanie úmyslu sťažovateľa si v tomto prípade vyžadovalo vziať do úvahy skutočnosť, že konanie o jeho reštitučnom nároku trvá viac ako 16 rokov a že jeho prihlásenie na trvalý pobyt môže súvisieť i s prípadným úspechom v reštitučnom konaní. Tieto otázky však bolo potrebné vyriešiť výsluchom sťažovateľa tak, aby o jeho úmysle nebolo žiadnych pochybností.

V závere tejto časti odôvodnenia nálezu ústavný súd konštatuje, že aj pri posudzovaní otázky trvalého pobytu sťažovateľa sa konajúce orgány spoliehali skôr na dôkazy formálneho charakteru, pričom najvyšší súd v tak subjektívnej veci, ako je úmysel reštituenta mať trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, vychádzal takmer výlučne z údajov formálneho charakteru o mieste, na ktorom sa sťažovateľ zdržiava (Spojené štáty americké), hoci je celkom logické, že za okolností súvisiacich s trvalým pobytom sťažovateľa, ktorými sa vyznačovalo reštitučné konanie, nebolo možné objektívne očakávať, že by sťažovateľ bol úspešný pri prihlasovaní na trvalý pobyt na území Slovenskej republiky.

3. Vzhľadom na skutočnosti a právne názory uvedené v bode 1 a 2 tejto časti odôvodnenia ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd nedostatočným odôvodnením svojho potvrdzujúceho rozsudku v spojení s ústavne nekonformným výkladom ustanovení dekrétu prezidenta porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny (bod 1 výroku tohto nálezu).

4. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Vzhľadom na to, že ústavný súd dospel k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Úlohou najvyššieho súdu v ďalšom konaní tak bude preskúmať odvolaním sťažovateľa napadnutý rozsudok krajského súdu s prihliadnutím na právne názory ústavného súdu vyslovené v odôvodnení tohto nálezu. Pritom bude potrebné, aby najvyšší súd vzal do úvahy, že sťažovateľ svoju argumentáciu nezaložil na tvrdení o strate československého štátneho občianstva a jeho následnom vrátení, ale tvrdil, že štátne občianstvo mu nikdy nezaniklo, pretože spĺňal podmienky ustanovené v § 2 ods. 1 dekrétu prezidenta. V nadväznosti na to bude úlohou najvyššieho súdu dôsledne vyhodnotiť obsahovú vierohodnosť návrhov na zachovanie štátneho občianstva z apríla 1947 predložených sťažovateľom a po posúdení okolností významných pre závery o štátnom občianstve sťažovateľa bude potrebné, aby najvyšší súd zohľadnil tieto závery aj pre posúdenie otázky trvalého pobytu sťažovateľa. Pri takto uloženom postupe a pri posudzovaní každej jednotlivéj právne relevantnej skutočnosti bude najvyšší súd povinný rešpektovať požiadavku (princíp) zhovievavosti pri posudzovaní reštitučného nároku sťažovateľa, a to tak s ohľadom na znenie ustanovenia § 4 ods. 2 dekrétu prezidenta (ktoré sa per argumetnum a maiori ad minus vzťahuje aj na osoby, ktoré žiadali o zachovanie štátneho občianstva, nie o jeho vrátenie), ako aj s dôsledným rešpektovaním účelu reštitučných právnych predpisov. Najvyšší súd bude povinný mať na zreteli objektívnu skutočnosť, že v čase druhej svetovej vojny bol sťažovateľ maloletý, čím boli jeho možnosti spolupráce s nedemokratickým režimom značne obmedzené, ak nie vylúčené.

Vzhľadom na prieskumný charakter konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku bude vecou posúdenia najvyššieho súdu, či charakter naznačených postupov a záverov z nich plynúcich nebude vyžadovať zrušenie prvostupňového rozsudku krajského súdu s vrátením mu veci na ďalšie konanie alebo zmenu prvostupňového rozsudku krajského súdu tak, že napadnuté rozhodnutie obvodného pozemkového úradu sa zruší a vec sa mu vráti na ďalšie konanie. Najvyšší súd ako súdny orgán totiž, prirodzene, nemôže v celosti nahrádzať realizáciu kompetencií správneho orgánu priznaných mu zákonom.

K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy

Porušenie základného práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti videl sťažovateľ v tom, že najvyšší súd nenapravil vadu konania pred krajským súdom, keď neodročil nariadené pojednávanie napriek tomu, že právny zástupca sťažovateľa žiadal o odročenie a svoju žiadosť podložil lekárskou správou o zdravotných problémoch neumožňujúcich mu účasť na nariadenom pojednávaní.

Najvyšší súd postup krajského súdu v uvedenej otázke potvrdil argumentáciou, že *„postup súdu prvého stupňa, keď ospravedlnenie zástupcu navrhovateľa na pojednávaní nepovažoval za dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania podľa §246c ods. 1 O. s. p. v spojení s § 119 ods. 1, nemá za následok nezákonnosť jeho rozhodnutia, s prihliadnutím, že právny zástupca navrhovateľa na pojednávaní odvolacieho súdu ani doplnenie dokazovania v danej veci nijakým spôsobom nenavrhol“*.

Podľa § 101 ods. 2 OSP súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Ústavný súd sa stotožňuje s názorom najvyššieho súdu, že nie každá žiadosť o odročenie pojednávania podľa § 101 ods. 2 druhej vety OSP musí konajúci súd nevyhnutne viesť k odročeniu pojednávania. Všeobecný súd musí posúdiť všetky okolnosti

prejednávaneho prípadu. Okrem toho, bez významu v tomto smere nie je ani skutočnosť, že konanie podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku má charakter prieskumného konania, a teda súd môže vykonať iba dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia (§ 250q ods. 1 druhá veta).

Ustálená judikatúra všeobecných súdov v zásade považuje prekážky účasti účastníka na pojednávaní spočívajúce v zdravotných problémoch za dôvod na odročenie pojednávania (napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 66/94 z 31. augusta 1994 uverejnený v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 31/1995), na druhej strane však akcentuje potrebu dôsledného posúdenia okolností konkrétneho prípadu pre rozhodnutie o odročení pojednávania (napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 95/2003 uverejnený v časopise Zo súdnej praxe pod č. 46/2004).

Ústavný súd je toho názoru, že hoci krajský súd vzhľadom na okolnosti popísané v bode 1 a 2 predchádzajúcej časti odôvodnenia tohto nálezu nepostupoval správne, keď pojednával bez prítomnosti právneho zástupcu sťažovateľa, hoci sa tento riadne a včas ospravedlnil, konanie pred najvyšším súdom túto vadu prvostupňového konania zhojilo tým, že vo veci bolo nariadené pojednávanie, na ktorom právny zástupca sťažovateľa dostal priestor na vyjadrenie aj na prípadné dôkazné návrhy.

Pre ústavne konformnú aplikáciu už citovaného ustanovenia § 101 ods. 2 OSP má význam výlučne zistenie, či v dôsledku pojednávania prvostupňového súdu v neprítomnosti účastníka konania, napriek jeho riadnemu ospravedlneniu a žiadosti o odročenie pojednávania, bolo v konečnom dôsledku tomuto účastníkovi znemožnené realizovať práva v procese dokazovania umožňujúce ovplyvniť priebeh ustáľovania skutkového stavu veci. Ak takéto pochybenie odvolací súd napravid tým, že poskytol účastníkovi konania dostatočný priestor pre jeho dôkazné návrhy, potom ústavný súd nemá dôvod konštatovať porušenie základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy rozhodnutím odvolacieho súdu. Naznačená úvaha je výsledkom uplatňovania požiadavky materiálneho právneho štátu, ktorá nezakladá právomoc ústavného súdu výlučne v dôsledku formálneho nerešpektovania procesno-právnej normy. Právomoc ústavného súdu vysloviť porušenie základného práva je daná len v tom prípade, ak porušenie formálneho pravidla v konaní všeobecného súdu má

za následok zároveň zabránenie účastníkovi konania ovplyvniť výsledok konania, ktorým je rozhodnutie o práve, ktoré je predmetom poskytovania ochrany zo strany konajúceho všeobecného súdu.

Keďže v okolnostiach prerokúvaného prípadu ústavný súd splnenie týchto podmienok nezistil, dospel k záveru, že základné právo sťažovateľa zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu porušené nebolo (bod 3 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ si v sťažnosti uplatnil trovy konania bez ich vyčíslenia.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2009 je 115,90 € Sk a hodnota režijného paušálu predstavuje 6,95 €.

S poukazom na výsledok konania priznal ústavný súd sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2009 (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie – sťažnosť) v celkovej sume 245,70 € (bod 4 výroku tohto nálezu). Za stanovisko doručené ústavnému súdu 12. apríla 2010 ústavný súd sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia nepriznal vzhľadom na obsah tohto podania, ktorý po skutkovej ani po právnej stránke nevniesol do riešenia veci žiadne nové prvky.

Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. apríla 2010